

*Літвін А. В., студентка 2 курсу
Харківський національний аграрний
університет ім. В. В. Докучаєва
Наук. керівник Чуприна Ю. Ю., викладач
Харківський національний
аграрний університет ім. В. В. Докучаєва*

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ВИЖИВАННЯ ТА ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Під надзвичайними ситуаціями розуміється стихійне лихо, виробнича аварія, екологічна катастрофа, соціально-політичні конфлікти. Але якщо діям в умовах природних чи техногенних екстремальних ситуацій присвячено досить багато наукових розробок, положень, інструкцій, нормативів, то проблема поведінки особи в умовах соціально-політичних та державно-управлінських конфліктів, що в сучасних умовах стає актуальнішою, розкрита недостатньо. До основних особливостей масових демонстрацій та мітингів належать наступні:

- крайній популізм - простота лозунгів, вимог, рішень;
- обов'язкова наявність так званих дій, які об'єднують (згуртовують) людей, перетворюючи їх у масу, натовп (організатори використовують наступні прийоми: колективне покачування, взявшись за руки, скандування коротких лозунгів, загальний спів, підстрибування, оплески);
- практично повне відключення аналізаторських функцій психіки окремої людини, обов'язкова атмосфера сьогоднішньої перемоги, під якою розуміється сам факт проведення мітингу, спільне подолання певних перепон тощо;

-різке зростання полярних емоційних оцінок і реакцій: від яскраво вираженої ненависті до «чужих» ідей і людей, до некритичної любові до «своїх».

Збираючись на мітинг, необхідно знати, чи санкціонований він. Якщо мітинг заборонений, то це екстремальна ситуація з самого початку. Але навіть коли мітинг санкціонований, необхідно виконувати деякі *правила безпеки*, які державні службовці повинні знати, зокрема:

- залишити дітей вдома;
- взяти з собою посвідчення особи;
- застебнути на одязі усі гудзики;-обійтися без краватки, кашне, сумки;
- не брати з собою колючих чи ріжучих предметів, скляного посуду;
- без крайньої необхідності не брати плакати на жердинах чи палицях (їх можуть використати як зброю і як зброю можуть кваліфікувати працівники правоохоронних органів);
- зняти з одягу різні знаки і символіку;
- якщо ви не журналіст, то краще обійтися без фотоапарата чи камери.

На мітингу необхідно постійно прогнозувати події. Це основний інструмент безпеки. Так, дуже важливо постійно спостерігати за станом людського натовпу, становищем на флангах, маневрами сил охорони порядку. Під час мітингу триматися подалі від міліції. На неї часто спрямовується невдоволення натовпу, що підтверджують пляшки, каміння, палиці, які кидають учасники мітингу (демонстрації). Звичайно, не менш небезпечні і зворотні дії.

При цьому необхідно скласти карту мітингу (вигляд зверху), чітко зафіксувати можливі шляхи відходу та екстреного порятунку через двері, провулки, під'їзди (найбільш небезпечні місця: скляні вітрини, бар'єри, залізні огорожі, мости, підземні тунелі).

Не потрібно наближатися до агресивно налаштованих груп, стояти біля контейнерів зі сміттям, картонних коробок, дитячих колясок без господаря,

наступати на кульки чи пакети. Невідомо, що в них лежить і коли підірветься.

Під час розсіювання натовпу можлива панічна втеча, характерними рисами якої є:

- завжди спрямована від небезпеки;

- люди не намагаються будь-яким чином вплинути на хід подій;

- напрямок втечі ніколи не буває випадковим: людина біжить або відомою дорогою, або рухається в масі тих, які біжать;-за своїм характером панічна втеча є асоціальним явищем, у цей момент мати може покинути дитину, чоловік - дружину, люди раптово стають джерелом небезпеки один для одного;

- людина, охоплена панікою, часто перебільшує реальну небезпеку, щиро вірить, що стан вкрай небезпечний (панічна втеча припиняється, коли людина думає, що знаходиться поза небезпечною зоною);

- людина, охоплена панікою, погано усвідомлює, але її думки не є нерозумними (проблема скоріше в тому, що вона не шукає альтернативних рішень і не бачить деталей свого рішення, інколи - головних, як у типовому для пожеж випадку: стрибок із смертельно високої висоти).

Зупинити натовп, який деякі дослідники вважають особливим біологічним організмом, що діє за своїми законами, може або диво, або могутній «емоціональний тормоз» (стрес). В останньому випадку це розстріл панікерів, категоричні команди сильної вольової людини, яку натовп добре знає і якій довіряє.

Найкращий спосіб уціліти в натовпі - обійти його, а коли це неможливо - у будь-якому випадку не йти проти нього. Якщо ж натовп втягнув у себе, необхідно остерігатися як його країв, так і середини, уникаючи всього, що не рухається. Головне - не впасти, а якщо впали, то необхідно закрити голову руками, підтягти під себе ноги і ривком негайно вставати.

Література:

1. Бедрія Я. І. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник / Львів: 2000р.
2. Гетьман В. А. Перша долікарська допомога в екстремальних ситуаціях. — Охорона праці. 1995 — №5. — 28—32 с.
3. Джигирей В. С. Жидецький В. Ц. Безпека життєдіяльності : підручник, - 4-е вид., доп. - Львів : Афіша, 2001. - 256 с.
4. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: Львів, «Афіша» 2007 р.

Лепехин Д. В.

*Магістрант, Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенко,*

Черепнев І. А.

*Доцент кафедри «Безопасность жизнедеятельности и право»
к.т.н., доцент, Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенко*

ВЛИЯНИЕ КУЛЬТУРЫ БЕЗОПАСНОСТИ НА ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ВОЗНИКНОВЕНИЯ АВАРИЙ И ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ

Анализ причин аварий и катастроф, который регулярно проводится специалистами во всем мире, убедительно доказывает, что «человеческий фактор» продолжает играть основную роль в причине возникновения вышеуказанных событий. В работе [1] приведены данные по аварийности на транспорте, из которых видно, что:

- для автотранспорта ошибки людей вносят свой вклад в 90 процентов всех несчастных случаев;
- для железнодорожного транспорта (для Украины) эти цифры превышают 80%;